

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1953

N:o 3—12.

Innehåll: N:o 3. Landskapslag angående landskapet Ålands kolonisationskassa.
N:o 4. Landskapslag angående åländsk hembygdsrätt.
N:o 5. Landskapslag om ändring av landskapslagen angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland, utfärdad den 16 april 1952.
N:o 6. Landskapslag angående byggnadsplaneområden på landsbygden i landskapet Åland.
N:o 7. Landskapslag angående byggnadsstadga för byggnadsplaneområden på landsbygden i landskapet Åland.
N:o 8. Landskapslag angående tilläggsbudget i kommunerna i landskapet Åland.
N:o 9. Landskapslag angående ändring av landskapslagen om kommunala rådgivningsbyråer för mödra- och barnavård i landskapet Åland, utfärdad den 14 september 1945.
N:o 10. Landskapslag om ändring av landskapslagen angående åtgärder inom landskapet Åland för främjande av sjöfarten, utfärdad den 21 januari 1948.
N:o 11. Landskapslag angående Ålands lyceum.
N:o 12. Ålands landskapsstyrelses beslut angående fridlysning av särskilda vilt växande träd, buskar och örter.

N:o 3.

Landskapslag

angående landskapet Ålands kolonisationskassa.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 6 mars 1953.
Utfärdad i Mariehamn den 18 mars 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

För ökande och stödande av den självständiga småbrukarbefolkningen samt för förbättrande av landsbygdens bostadsförhållanden kan av därför reserverade eller i landskapets inkomst- och utgiftsstat anvisade kolonisationsmedel lån beviljas och kredit förmedlas mot låg ränta.

I 1 mom. nämnd kredit kan beviljas personer med åländsk hembygdsrätt, vilka livnära sig helt och hållet eller huvudsakligen med kroppsarbete eller äro i ekonomiskt avseende med

dem likställda och vilka önska erhålla sin utkomst eller jämte bostad en del av sin utkomst ur jorden. Ävenså kan i dylika fall kredit beviljas sådana icke åländsk hembygdsrätt åtnjutande finska medborgare, som i sin ägo bekommit fastighet, vilken icke blir föremål för lösningsrätt.

2 §.

Ur kolonisationsmedel kunna lån av landskapsstyrelsen beviljas landskommuner för att genom deras förmedling och på deras ansvar utgivnas såsom lån för i 1 § nämnda ändamål.

Kommun enligt 1 mom. beviljat lån

förvaltas av landskapet Ålands kolonisationskassa, vars åligganden under lagstadgat ansvar handhaves av landskapsstyrelsens kamreraravdelning.

3 §.

Ur kolonisationskassan kunna utgivas:

1) jordinköpslån för anskaffande av jord;

2) odlingslån för röjning av odlingar på lägenheter, som bildats för kolonisationsändamål, eller andra med dem jämförliga nya lägenheter eller sådana, som erhållit tillskottsjord;

3) byggnadslån för uppförande av nödiga byggnader på de i punkt 2 omförmälda lägenheter;

4) egnahemslån för uppförande av egen bostad på arrendejord;

5) betesmarkslån för förbättrande av betesförhållandena;

6) syskonandelslån till inlösen av viss eller vissa delar från lägenhet, vari flera hava andel; samt

7) lån för anskaffande av lantbrukslösöre, utsäde och gödningsämnen åt innehavare av kolonisationslägenheter samt för stödande av deras samarbete på lantbrukets område.

4 §.

Önskar någon genom förmedling av kommunens kolonisationsnämnd erhålla i 3 § omförmäلت lån, äger han insända till kolonisationsnämnden ställd skriftlig låneansökan till ordföranden eller ledamot i nämnden med bifogande av beträffande området uppgjort köpebrev i original eller bestyrkt avskrift samt uppgive i ansökan ändamålet, för vilket lånet är avsett, lånets belopp, sina tillgångar och skulder samt den säkerhet, som erbjudes. Är det icke för kolonisationsnämnden känt, att sökanden är en sådan person, vilken kan beviljas kredit ur ko-

lonisationskassan, skall sökanden där-om förebringa utredning.

5 §.

Lån ur kolonisationskassan skall beviljas enligt enahanda grunder och villkor, som i riket för sådana låns beviljande fastställts. Angående förfarandet vid låneansökans handläggning och beviljande samt åtgärder i samband därmed, säkerhet för och lyftande av lån, amortering av och erläggande av ränta för lån, brandförsäkring av byggnad, för vars uppförande lån erhållits, när lån skall anses utan uppsägning till betalning förfallet, straffränta för icke på förfalldagen erlagd amortering samt avverkning och försäljning av skog från odlingslägenhet eller tillskottsjord skall i tillämpliga delar gälla vad därom i rikets kolonisationslagstiftning stadgas.

Då i rikets kolonisationslagstiftning omnämnd myndighet icke har sin ansvarighet i landskapet Åland, äger landskapsstyrelsen avgöra vem som skall handlägga på sagda myndighet ankommande uppgifter.

6 §.

Formulär till låneansökningar samt skuldsedlar och borgensförbindelser för lån äger landskapsstyrelsen fastställa.

7 §.

Vid behov kan landskapsstyrelsen genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna landskapslag.

8 §.

Genom denna landskapslag upphäves landskapslagen den 15 juli 1952 om kolonisationskassor i landskapet Åland (31/52).

Mariehamn den 3 december 1952.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlsson
vicetalman.

N:o 4.

Landskapslag

angående åländsk hembygdsrätt.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 13 mars 1953.

Utfärdad i Mariehamn den 18 mars 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 KAP.

Åländsk hembygdsrätt och dess förvärvande på grund av lag.

1 §.

Åländsk hembygdsrätt, som innebär rätt att utan sådan inskränkning, som nämnes i 5 § av självstyrelselagen för Åland, förvärva fastighet, belägen inom landskapet, rätt att inom landskapet driva sådan näring, för vars utövande enligt lag erfordras ansökan eller tillstånd, samt rätt att vid kommunalval och val till landstinget utöva rösträtt tillkommer på grund av lag:

1) finsk medborgare, som är eller lagligen bort vara mantalsskriven i någon av landskapet Ålands kommuner och som den 1 januari 1952 under minst fem år utan avbrott i landskapet haft sitt egentliga bo och hemvist;

2) inom äktenskapet fött barn, vars fader eller moder åtnjuter åländsk hembygdsrätt;

3) utom äktenskapet fött barn, vars moder eller, då barnet står under sin

faders vårdnad, vars fader åtnjuter åländsk hembygdsrätt;

4) kvinna, som ingår äktenskap med man, som åtnjuter åländsk hembygdsrätt.

2 KAP.

Åländsk hembygdsrätt, som förvärvas på grund av anmälan eller ansökan.

2 §.

Finsk medborgare, som den 1 januari 1952 varit i landskapet bosatt under kortare tid än fem år samt är eller bort vara mantalsskriven inom landskapet, erhåller på därom hos landskapsstyrelsen gjord anmälan åländsk hembygdsrätt, så snart han utan avbrott under sammanlagt fem års tid haft sitt egentliga bo och hemvist på Åland.

3 §.

Finsk medborgare, som efter den 1 januari 1952 inflyttat till landskapet och utan avbrott varit där bosatt under minst fem års tid, bör av landskapsstyrelsen på ansökan beviljas åländsk hembygdsrätt, där ej vägande skäl prövas föranleda avslag.

4 §.

I äktenskap fött ogift barn under tjuguet år, som är bosatt i landskapet och står under föräldrarnas vårdnad, förvärvar jämte föräldrarna i 2 och 3 §§ nämnda fall åländsk hembygdsrätt. Därest blott endera maken erhåller åländsk hembygdsrätt, förvärvar jämte denne under dess vårdnad stående barn under här nämnda förutsättningar åländsk hembygdsrätt. Barn, som fötts utom äktenskap, följer under samma förutsättningar sin moder eller, då barnet står under sin faders vårdnad, sin fader.

5 §.

I 2 § nämnd anmälan och 3 § avsedd ansökan skall ingivas till landskapsstyrelsen jämte följande utredning:

1) ämbetsbevis för sökanden och de övriga personer, vilka jämte honom kunna förvärva åländsk hembygdsrätt;

2) intyg av vederbörande polismyndighet, när vederbörande inflyttat till landskapet och blivit här varaktigt bosatt, ävensom om hans och övriga i ansökningen inbegripna personersandel veterligen varit oförvitlig;

3) intyg av häradsskrivaren i Ålands härad, när och i vilken eller vilka kommuner vederbörande blivit i landskapet mantalsskriven.

Utöver i 1 mom. nämnd utredning kan landskapsstyrelsen infordra tilläventyrs annan nödigbefunnen utredning samt, om så anses av behovet påkallat, anhålla om utlåtande av vederbörande kommunala myndigheter, huruvida det med avseende å sökanden och övriga i ansökningen inbegripna personer samt övriga omständigheter anses önskvärt, att ansökningen bifalles.

6 §.

Landskapsstyrelsen äger till prov-

ning upptaga i 2 § nämnd anmälan och i 3 § avsedd ansökningsamt i enlighet med stadgandena i självstyrelselagen och denna landskapslag avgöra, huruvida åländsk hembygdsrätt skall beviljas eller ej, såvitt rör ansökan därom. I ärenden angående åländsk hembygdsrätt skall resolution utfärdas.

Landskapsstyrelsen må, där särskilda skäl äro, bevilja åländsk hembygdsrätt åt den, som under kortare tid än fem år varit i landskapet bosatt utan avbrott.

3 KAP.

Förlust av åländsk hembygdsrätt.

7 §.

Person, som antages till medborgare i främmande land eller under fem år stadigvarande varit bosatt utom landskapet, förlorar sin åländska hembygdsrätt.

4 KAP.

Särskilda stadganden.

8 §.

Vill någon erhålla förklaring, huruvida han åtnjuter åländsk hembygdsrätt, ingive därom ansökan jämte all tillgänglig utredning till landskapsstyrelsen, som äger rätt att meddela sådan förklaring.

9 §.

I resolution, som av landskapsstyrelsen utfärdas angående beviljad hembygdsrätt, samt i ärende angående förklaring, huruvida åländsk hembygdsrätt åtnjutes, skall föreläggas viss tid, inom vilken resolutionen skall i avseende å vederbörlig anteckning företes häradsskrivaren i Ålands härad.

10 §.

Landskapsstyrelsens resolutioner i ärenden angående åländsk hembygds-

rätt skola beläggas med stämpelmärken till samma belopp, varmed länsstyrelsens utslag förses i ärenden, där befrielse från stämpelskatt icke är stadgad.

11 §.

Landskapsstyrelsen äger föra förteckning över:

- 1) beviljad åländsk hembygdsrätt;

Mariehamn den 3 december 1952.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlson
vicetalman.

N:o 5.

Landskapslag

om ändring av landskapslagen angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland, utfärdad den 16 april 1952.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 13 mars 1953.
Utfärdad i Mariehamn den 18 mars 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas, att 50 § i landskapslagen den 16 april 1952 angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland (22/52) skall erhålla följande ändrade lydelse:

50 §.

Tjänsteåtal mot lantrådet samt mot

Mariehamn den 3 december 1952.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlson
vicetalman.

2) meddelande av förklaring rörande åtnjutande av åländsk hembygdsrätt.

12 §.

Landskapsstyrelsen kan vid behov genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna landskapslag.

ledamot av och föredragande vid landskapsstyrelsen handlägges av Åbo hovrätt. Annan innehavare av tjänst eller befattning vid landskapsförvaltningen åtalas för brott i tjänsten vid behörig underrätt, där ej annorlunda är särskilt stadgat.

N:o 6.

Landskapslag

angående byggnadsplaneområden på landsbygden i landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 13 mars 1953.

Utfärdad i Mariehamn den 18 mars 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

Tätt bebyggt samhälle på landet i Mariehamns omedelbara närhet skall regleras och byggas i enlighet med fastställd byggnadsplan.

Landskapsstyrelsen kan förordna, att även för annat än i 1 mom. nämnt område på landet med tätare bosättning, såsom by, industriort eller hamnplats samt område på landet, där större byggnadsverksamhet är att förvänta, byggnadsplan skall upprättas.

Initiativet till i 2 mom. nämnda byggnadsplan kan tagas av landskapsstyrelsen, kommun, kommundel, samhälle eller lokal myndighet.

2 §.

Byggnadsplan skall grundas på tillförlitlig karta och upptaga byggnadsmark, vägar och andra för allmän samfärdsel avsedda områden och höjdlägen i nödig omfattning. Byggnadsplanebestämmelserna skola innefatta närmare anvisningar om användningen av i planen ingående område.

3 §.

Skall på grund av vad i 1 § stadgas byggnadsplan upprättas, äger landskapsstyrelsen låta uppgöra förslag till sådan plan, där ej av sökanden ingivet eller eljest förefintligt förslag befinnes tillfylles.

Områdets ägare och annan, vars rätt kan vara av planen beroende, skall lämnas tillfälle att yttra sig över för-

slag till byggnadsplan, så ock i fråga om framställt förslag angående erläggande av kostnaderna för planens uppgörande. Förslag skall i sådant syfte offentligen utställas och om utställandet skall kungöras, såsom kommunala tillkännagivanden offentliggöras.

Byggnadsplan fastställs av landskapsstyrelsen.

Kostnaderna för byggnadsplans uppgörande erläggas ur landskapsmedel. Dock må markägare, som av byggnadsplan har fördel, av landskapsstyrelsen förpliktas att helt eller delvis, efter vad skäligt prövas, återgälda landskapet sagda kostnader.

Vad ovan sagts om uppgörande av byggnadsplan skall gälla även om ändring eller utsträckande därav. Dock behöver förslag angående erläggande av kostnaderna icke framställas vid smärre ändringar eller utvidgningar.

4 §.

Nybyggnad må ej företagas i strid mot byggnadsplanebestämmelser. Dock må utsedd byggnadsinspektör bevilja undantag härifrån, då särskilda skäl därtill äro och nybyggnaden ej avsevärt försvårar markens användning för avsett ändamål.

5 §.

Har fråga väckts om uppgörande av byggnadsplan för område, som omfattas i 1 § 2 mom., eller om ändring eller utsträckning av byggnadsplan, äger landskapsstyrelsen för viss tid meddela förbud att inom ifrågakomma

område verkställa nybyggnad, såvida ej landskapsstyrelsen för varje särskilt fall giver lov därtill. Sådant byggnadsförbud skall av landskapsstyrelsen offentliggöras, på sätt kommunala tillkännagivanden kungöras.

Inom område, som ingår i byggnadsplan, sker avstyckning av byggnadstomt till självständig lägenhet genom ägostyckning.

7 §.

Landskapsstyrelsen äger förordna lämplig person att såsom byggnadsinspektör inom område, för vilket byggnadsplan gäller, övervaka efterlevnaden av planen jämte därtill hörande bestämmelser ävensom övriga föreskrifter rörande byggnadsväsendet. Dessa åligganden kunna även uppdragas åt lokal myndighet i egenskap av byggnadsinspektör.

8 §.

Förordnas att område, för vilket byggnadsplan gäller, skall tillhöra Mariehamns stad, skall byggnadsplanen och därtill hörande bestämmelser fortfarande lända till efterrättelse, intill dess utomplansbestämmelser eller stadsplan för området blivit fastställda.

9 §.

Angående överträdelse av förbud,

Mariehamn den 3 december 1952.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlsson
vicetalman.

som meddelats i eller på grund av föreskrift i denna landskapslag, samt meddelande av handräckning till rättelse i vad olagligen skett skola hithörande bestämmelser i rikets stadsplanelag lända till efterrättelse.

10 §.

Över byggnadsinspektörs beslut må besvär anföras hos landskapsstyrelsen inom fjorton dagar efter det besväranden erhållit del av beslutet.

I utslag, som landskapsstyrelsen givit i anledning av besvär, eller i beslut, som landskapsstyrelsen eljest meddelat på grund av stadgande i denna landskapslag, må ändring sökas genom besvär, som inom trettio dagar efter delfåendet skola inlämnas till högsta förvaltningsdomstolen.

11 §.

De närmare föreskrifter, som erfordras i fråga om uppgörande av byggnadsplanebestämmelser, om byggande inom område, som i denna landskapslag avses och lov därtill, om utfärdande av byggnadsordning, inseendet över byggnadsverksamheten ävensom rörande tillämpningen i övrigt av denna landskapslag, meddelas genom byggnadsstadga för byggnadsplaneområdet.

Landskapslag

angående byggnadsstadga för byggnadsplaneområden på landsbygden i landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 13 mars 1953.
Utfärdad i Mariehamn den 18 mars 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 KAP.

Om byggnadsordning.

1 §.

För område, som nämnes i 1 § av landskapslagen angående byggnadsplaneområden i landskapet Åland, äger landskapsstyrelsen, där så finnes erforderligt, fastställa byggnadsordning. Innan förslaget till byggnadsordning fastställs, skall förslaget, på sätt om utställande av byggnadsplane-förslag är stadgat, hållas för allmänheten tillgängligt samt vederbörande kommun, markägare och byggnadsinspektör samt annan, vars rätt och intresse kan av byggnadsordningen beröras, lämnas tillfälle att i saken av-giva yttrande och inkomma med anmärkningar mot förslaget.

2 KAP.

Om byggnadsplan.

2 §.

Byggnadsplan skall uppgöras så, att ett lämpligt bebyggande av området befrämjas. Vid planläggningen skola de för stadsplan i rikslagstiftningen stadgade allmänna grunder i tillämpliga delar tjäna till ledning. Därvid bör tillses, att endast sådana ändringar i bestående förhållanden vidtagas, som äro oundgängligen nödvändiga till förebyggande av eldfara och sanitära vådor samt tryggande av samfärdsels

intressen och som kunna småningom och utan större svårigheter och kostnader genomföras, att områdets fram-tida intagande i stadsplan för Mariehamn icke genom byggnadsplanen för-svåras, att ett slutet byggnadssätt icke utan synnerliga skäl medges samt att arealen av tomtplats i regeln ej må understiga 1.000 kvadratmeter.

För planens uppgörande må land-skapsstyrelsen anlita sakkunnigt bi-träde.

3 §.

Förslag till byggnadsplan skall upp-göras på karta i skala, ej understigande 1:4000. På kartan skola tydligt an-givas gränserna för det område, på vil-ket planen är avsedd att gälla, samt för de delar därav, som skola för oli-ka ändamål användas, ävensom höjd-lägen i nödig omfattning. Kartan skall åtföljas av beskrivning och utredning angående möjligheterna för vattnets avledande.

Till planen hörande byggnadsplane-bestämmelser skola antecknas antin-gen på själva kartan eller på särskild handling.

Där så finnes nödigt, skall vid för-slaget fogas terrängkarta, upptagande vad som erfordras för bedömandet av byggnadsplanen.

4 §.

Byggnadsplane-förslag skall hållas för granskning offentligen utställt un-der minst en månad, sedan därom bli-vit i stadgad ordning kungjort. An-

märkningar mot förslaget må till landskapsstyrelsen inlämnas inom tid, som i kungörelsen bestämts.

Innan förslagen fastställas, skola utlåtanden i ärendet inforas av vederbörande kommun, vederbörande lokala förvaltningsmyndigheter samt, där planen berör landskapets eller statsverkets eller enskilt trafikföretags intressen, jämväl av den, som äger företräda desamma.

5 §.

Då byggnadsplan blivit fastställd, skall härom genom landskapsstyrelsens försorg kungöras i den ordning, som är föreskriven för kommunala kungörelser på orten. Planen jämte därtill hörande handlingar skall förvaras i landskapsstyrelsens arkiv och genom dess försorg så fort ske kan i kopia och avskrift tillhandahållas vederbörande byggnadsinspektör, länslantmäterikontor och kommun.

6 §.

Vad i 2—5 §§ är stadgat, gälle jämväl i tillämpliga delar om ändring av byggnadsplan.

3 KAP.

Om byggnadsinspektör och byggnadslov.

7 §.

Byggnadsinspektören åligger att närmast övervaka efterlevnaden av landskapslagen angående byggnadsplaneområden på landet i landskapet Åland och denna byggnadsstadga, byggnadsordningen samt övriga för det i byggnadsplan intagna området gällande stadganden angående byggnadsverksamheten och att fullgöra vad enligt nämnda föreskrifter på byggnadsinspektören ankommer ävensom handhåva de uppgifter, som i laga ordning åt honom överlämnas. I enlighet

härmed bör byggnadsinspektören särskilt

handlägga de ärenden, vilka enligt denna byggnadsstadga eller byggnadsordningen tillhöra byggnadsinspektörens prövning;

övervaka efterlevnaden av gällande nybyggnadsförbud;

tillse, att allt byggnad i det under hans uppsikt ställda området verkställs i enlighet med gällande föreskrifter;

ifall av förseelse hos vederbörande åkalagare göra anmälan till åtal samt, där omständigheterna sådant påkalla, hos länsstyrelsen anhålla om handräckning mot tredskande;

med uppmärksamhet följa såväl byggnadsverksamheten och bostadsförhållandena som den allmänna utvecklingen inom byggnadsplaneområdet och dess omgivning samt, där behov finnes föreligga av byggnadsplanens utsträckande eller ändring eller av tillägg till eller ändring i byggnadsordningen, därom hos landskapsstyrelsen göra anmälan ävensom bistå ortsmyndigheterna och enskilda med upplysningar, råd och förslag i fråga om byggnadsväsendet och i allmänhet söka främja en för orten gagnelig utveckling av dess bebyggande, undanröja och förebygga missförhållanden samt hos vederbörande myndigheter väcka de förslag och göra de framställningar, som av byggnadsinspektörens verksamhet kunna föranledas; ävensom

förvara och väl vårda de kartor, ritningar och handlingar angående byggnadsinspektörens verksamhetsområde, som av honom på tjänstens vägnar mottagas.

Finner sig byggnadsinspektör för prövning av viss fråga vara i behov av sakkunnigt biträde, göre därom an-

målan hos landskapsstyrelsen.

Byggnadsinspektör har icke utan särskilt uppdrag att taga befattning med allmän byggnad, vartill ritningarna prövas av stats- eller landskapsmyndighet.

8 §.

Inom område, intaget i byggnadsplan, må nybyggnad ej företagas utan byggnadsinspektörens lov.

Byggnadslov erfordras ej för ekonomibyggnad på jordbruksfastighet samt för mindre byggnad, som ej är avsedd till bostad eller arbetslokal.

Ansökan om byggnadslov skall göras skriftligen och åtföljas av bevis, att sökanden förfogar över byggnadsplatsen eller eljest är berättigad att utföra byggnadsarbetet, situationsplan och byggnadsritningar jämte tillhörande text i två exemplar, av vilka efter ärendets avgörande sökanden äger återfå det ena, samt karta över byggnadsplatsen, utvisande dess storlek, gränser och utfartsväg.

Då ärendets beskaffenhet därtill förändelar, äger byggnadsinspektören meddela byggnadslov, ändå att ansökan ej åtföljes av all den utredning ovan föreskrivits.

4 KAP.

Om byggande.

9 §.

Med avseende å byggnadsättet skola inom område, för vilket byggnadsplan fastställts, de för området utfärdade byggnadsplanebestämmelserna lända till efterrättelse.

Byggnad av icke brandfritt ämne får ej uppföras högre än i två våningar. I sådana tvåvåningshus må vinden icke inredas till boningsrum.

10 §.

Bebyggd tomt skall vara inhägnad

med stängsel, i den mån byggnaden ej är uppförd i tomtgränsen. Där grannar ej kunna enas om hägnad i gemensam gräns, äger byggnadsinspektören efter omständigheterna bestämma sättet för hägnads utförande i gräns mellan deras områden.

När skäl därtill äro, må byggnadsinspektören medgiva befrielse helt eller delvis från skyldighet att hava tomtplats inhägnad.

På tomt må ej uppföras byggnad eller vidtagas anordning, som är av beskaffenhet att väsentligen förfula tomten eller dess omgivning eller störa trevnaden.

Tomt skall hållas i vårdat skick.

11 §.

I boningsrum må golvet ej ligga lägre än en fjärdedel av rumshöjden under markens yta vid fönstervägg.

Boningsrum skall i allmänhet givas en höjd av minst 2,40 meter och en golvyta av minst 7 kvadratmeter. Dock äger byggnadsinspektören rätt att, där sådant befinner lämpligt, i vindsrum eller eljest i enstaka rum medgiva lägre rumshöjd, dock ej under 2,10 meter.

12 §.

Boningsrum och andra rum, där personer komma att vistas större delen av dagen, ävensom fabriks- och samlingslokaler skola hava tillräcklig dagerbelysning och anordningar för nödig luftväxling samt förses med tillräckligt antal trappor och utgångar.

13 §.

Grundmur, sockel samt yttre och inre väggar skola uppföras så, att byggnaden erbjuder skäligen trygghet mot eldfara samt blir konstruktivt tillfredsställande och erforderligt isolerad mot fukt och kyla.

14 §.

Skorstenar och eldstäder, såväl stadigvarande som tillfälliga, med därtill hörande rökrör skola på betryggande sätt skiljas från trävirke och annat i byggnaden ingående, lätt antändligt material.

Trävirke må ej anbringas närmare rökrörs insida än 250 millimeter eller, där eldstaden är av metall, 500 millimeter. Mellanrummet skall fyllas med tegel eller annat brandfritt ämne.

15 §.

Byggnad får ej täckas med halm eller annat lätt antändligt ämne, såvida icke detta genom av byggnadsinspektören godkänt förfaringsätt gjorts svårantändligt.

16 §.

Varje bebyggd tomt bör förses med nödigt antal avträden.

Avträde, kreatursrum, gödselkammare och behållare för flytande orenlighet böra så anläggas och inrättas, att sanitära olägenheter undvikas.

17 §.

Byggnad skall så underhållas, att hälsofara, osnygghet eller vanprydnad icke uppkommer och att brandsäkerheten och hållfastheten icke äventyras.

18 §.

Vid bebyggandet av område inom tätt bebyggt samhälle skall iakttagas, att byggnadsplatsen är tillräcklig och eljest lämplig, att farbar utfartsväg eller möjlighet att anordna sådan finnes, att behovet av vatten för hushållsändamål kan på byggnadsplatsen eller i dess närhet tillgodoses samt att byggnaden fyller skäligen krav på hållfasthet, sundhet, brandsäkerhet och prydlighet.

5 KAP.

Särskilda bestämmelser.

19 §.

Högsta ledningen och övervakningen av byggnadsplane- och byggnadsväsendet i landskapet tillkommer landskapsstyrelsen, som vid behov äger utfärda närmare föreskrifter och anvisningar i hithörande ämnen.

20 §.

Bryter någon mot föreskrifterna i denna byggnadsstadga eller gällande byggnadsordning eller underlåter att vid utförande av arbete följa fastställda ritningar eller av behörig myndighet meddelade föreskrifter, straffes med böter och vare dessutom skyldig att undanröja eller ändra det utförda, om byggnadsinspektören finner nödigt sådant förordna.

Förseelse, som ovan sägs, åtalas vid allmän domstol.

21 §.

Angående tredskan att fullgöra något enligt bestämmelserna i denna byggnadsstadga, byggnadsordning eller vederbörande myndighets med stöd därav meddelade föreskrift samt besvärs anförande över myndighets på grund av bestämmelserna i denna byggnadsstadga eller byggnadsordning meddelade utslag stadgas i rikets byggnadsstadga.

22 §.

Företages byggnadsarbete utan tillstånd eller utföres sådant i strid mot denna byggnadsstadga, byggnadsordningen, fastställda ritningar eller meddelade föreskrifter, må byggnadsarbete, där så provas nödigt, genom tjänlig åtgärd av byggnadsinspektören inställas.

23 §.

Där fara för liv och hälsa är för

handen eller omständigheterna eljest slut eller utslag skall gå i verkställig-
 sådant påkalla, må förordnas att be- het, ändå att ändring däri sökes.

Mariehamn den 3 december 1952.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
 talman.

Herman Mattsson
 vicetalman.

Carl Carlson
 vicetalman.

N:o 8.

Landskapslag

angående tilläggsbudget i kommunerna i landskapet Åland.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 13 mars 1953.

Utfärdad i Mariehamn den 18 mars 1953.

I enlighet med Ålands landstings
 beslut stadgas:

1 §.

Sedan taxering verkställt, kunna
 stadsfullmäktige i Mariehamn på för-
 slag av stadsstyrelsen samt kommu-
 nalfullmäktige i landskommun i
 landskapet Åland på förslag av kom-
 munalnämnden godkänna ändring i
 budgeten under iakttagande i tillämp-
 liga delar av, vad angående fastställan-
 de av budget är stadgat i landskapsla-
 gen om kommunalförvaltning i Marie-
 hamn samt landskapslagen om kom-
 munallag för landskommunerna i
 landskapet Åland. Förslag av stads-
 styrelsen i Mariehamn eller kommu-

nalnämnd i landskommun skall fram-
 ställas, innan uttaxeringen per skatt-
 öre jämlikt 41 § i landskapslagen om
 kommunalförvaltning i Mariehamn
 (27/48) och 74 § i landskapslagen om
 kommunallag för landskommunerna i
 landskapet Åland (28/48) beräknats.
 Det belopp, som utöver övriga inkom-
 ster erfordras för erläggande av de
 enligt den sålunda ändrade budgeten
 godkända utgifterna, skall anses så-
 som kommunalskatt för finansåret.

2 §.

Denna landskapslag är gällande till
 utgången av år 1957.

Mariehamn den 3 december 1952.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
 talman.

Herman Mattsson
 vicetalman.

Carl Carlson
 vicetalman.

N:o 9.

Landskapslag

angående ändring av landskapslagen om kommunala rådgivningsbyråer för mödra- och barnavård i landskapet Åland, utfärdad den 14 september 1945.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 13 mars 1953.
Utfärdad i Mariehamn den 18 mars 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas, att 8 och 14 §§ i landskapslagen den 14 september 1945 om kommunala rådgivningsbyråer för mödra- och barnavård i landskapet Åland (22/45) skola erhålla följande ändrade lydelse:

8 §.

Kommunen eller de i 1 § 3 mom. nämnda kommunerna samfällt skola för kommunal rådgivningsbyrå tillhandahålla lämplig mottagningslokal samt därtill hörande inredning och nödig utrustning enligt landskapsstyrelsens anvisningar samt draga försorg om lyse, värme och renhållning i rådgivningsbyrån. Byrån skall av landskapsläkaren avsynas och för sitt ändamål godkännas av landskapsstyrelsen.

14 §.

Jämlikt 12 § 1 mom. utfallande ersättning av landskapsmedel för läkares arvode och resekostnader skall

utan dröjsmål sökas hos landskapsstyrelsen för varje kalenderhalvår. Rekvisitionen skall åtföljas av sådan utredning, som landskapsstyrelsen bestämmer.

I 12 § 2 mom. nämnt landskapsbidrag skall likaledes ansökas hos landskapsstyrelsen. Till ansökningen skall bifogas:

- 1) fastställt reglemente för byrån;
- 2) av landskapsläkaren utfärdat intyg över att byrån blivit vederbörligen avsynad;
- 3) verifikat över erlagd kostnad för byråns inredning och utrustning eller dessas förnyande; samt
- 4) intyg däröver, att inredning och utrustning, för vilka landskapsbidrag sökes, äro kontinuerligt brandförsäkrade till fulla värdet.

På landskapsstyrelsen ankommer att enligt lagstadgade grunder fatta beslut om storleken av det för byrån utfallande bidraget.

Mariehamn den 3 december 1952.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlsson
vicetalman.

N:o 10.

Landskapslag

om ändring av landskapslagen angående åtgärder inom landskapet Åland för främjande av sjöfarten, utfärdad den 21 januari 1948.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 13 mars 1953.
Utfärdad i Mariehamn den 18 mars 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas, att 4 § i landskapslagen den 21 januari 1948 angående åtgärder inom landskapet Åland för främjande av sjöfarten (5/48) skall erhålla följande ändrade lydelse.

4 §.

Denna landskapslag, som skall till-

Mariehamn den 3 december 1952.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlson
vicetalman.

N:o 11.

Landskapslag

angående Ålands lyceum.

Föredragen för REPUBLIKENS PRESIDENT den 13 mars 1953.
Utfärdad i Mariehamn den 18 mars 1953.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 KAP.

Läroverkets ändamål och undervisningens organisation.

1 §.

Ålands lyceum är ett åttaklassigt läroverk, som meddelar en på lärokursen i folkskolans fyra lägsta klasser grundad undervisning i allmänbild-

ning samt förbereder eleverna för högre praktiska och teoretiska studier, främjar deras karaktärsutveckling samt drager försorg om deras andliga och kroppsliga duglighet.

Läroverket upprätthålles av landskapet Åland. Dess undervisningsspråk är svenska.

2 §.

Läroverket är gemensamt för gossar och flickor. De fem lägsta klasserna

bilda mellanskola med avslutad lärokurs och de tre högsta klasserna gymnasium, som bygger på mellanskolans lärokurs. Parallellavdelningar kunna på fastställda grunder inrättas till alla klasser. I gymnasiet fördelar sig undervisningen på skilda linjer under förutsättningar, varom i rikslagstiftningen finnes stadgat.

3 §.

Läroverkets läroplan fastställs av landskapsstyrelsen och skall i väsentliga delar överensstämma med den för läroverken i riket fastställda läroplanen, varjämte läroverket skall uppfylla de fordringar, läroinrättning skall fylla för att äga dimissionsrätt till rikets universitet och övriga högskolor.

4 §.

Angående de ämnen, i vilka undervisning skall givas, vilka ämnen vid linjedelning skola sammanföras till ett läroämne, vilka skola vara valfria eller frivilliga samt i vilka ämnen i deras ställe eller därutöver av särskilda orsaker undervisning skall meddelas, angående religionsundervisning samt befrielse för elev från deltagande i religionsundervisning skall gälla, vad därom finnes i rikslagstiftningen stadgat.

5 §.

Landskapsstyrelsen kan på ansökan och efter inhämtat yttrande av läroverkets rektor på särskilda skäl befria elev från undervisning i annat ämne än religion.

6 §.

Landskapsstyrelsen äger förordna, när parallellavdelning till klass skall inrättas.

7 §.

Om studentexamen, som vid läroverket skall avläggas, skall gälla vad därom är i rikslagstiftningen stadgat.

8 §.

Läsåret vid läroverket begynner den 1 september och avslutas den 31 augusti. Läsåret uppdelas i en höst- och en vårtermin, under vilka skolarbetet skall pågå tvåhundra dagar, inberäknat terminernas begynnelse- och avslutningsdagar.

Landskapsstyrelsen äger fastställa terminernas begynnelse- och avslutningsdagar samt tiderna för ferier och skollov.

9 §.

Landskapsstyrelsen äger godkänna läro- och kursböcker för undervisningen vid läroverket.

2 KAP.

Förvaltningen.

10 §.

Den närmare tillsynen över läroverkets verksamhet och dess angelägenheter handhaves av ett föräldraråd, som består av fem för tre läsår utsedda medlemmar, vilka väljas av stadsfullmäktige i Mariehamn främst bland läroverkselevernars föräldrar. Föräldrarådet utser inom sig ordförande. Stadsfullmäktige äge till landskapsstyrelsen meddela angående utgången av val till föräldrarådet samt den utsedda ordföranden.

Föräldrarådet är beslutfört, då tre av dess medlemmar äro närvarande. Föräldrarådet står i direkt skriftväxling med landskapsstyrelsen och äger avgiva yttranden angående läroverket i de ärenden, angående vilka landskapsstyrelsen önskar höra föräldrarådet.

Landskapsstyrelsen äger uppgöra reglemente, varav skall framgå föräldrarådets närmare skyldigheter och rättigheter.

Åt föräldrarådets ordförande och medlemmar erlägges, av för ändamå-

let i läroverkets utgiftsstat upptaget anslag, mötesarvode och resekostnader till belopp, som bestämmes av landskapsstyrelsen.

11 §.

Rektor är närmast ansvarig för läroverkets verksamhet och förvaltningen av till dess förfogande ställda egendom och penningmedel. Honom åligger närmast:

1) att leda och övervaka läroverkets undervisnings- och uppfostringsverksamhet samt draga försorg om den allmänna ordningen och disciplinen inom läroverket;

2) att genom att åhöra undervisningen och följa med det praktiska arbetet, vaka över att lärarna behörigen uppfylla sin undervisningsskyldighet och fullgöra sina övriga åligganden;

3) att i samråd med lärarkåren uppgöra läsordning samt tim- och arbetsfördelning för läroverket ävensom utverka landskapsstyrelsens stadfästelse av desamma;

4) att efter lärarkårens hörande årligen utarbета inkomst- och utgiftsstat för läroverket samt före utgången av augusti månad insända den till landskapsstyrelsen;

5) att med iakttagande av vad där- om föreskrives sköta läroverkets inkomster och utgifter, redovisa för desamma samt draga försorg om förvaltningen av läroverkets fasta och lösa egendom;

6) att förvalta de medel, som genom donation eller testamente tillfallit läroverket, samt föra räkenskap över dem;

7) att befordra till verkställighet landskapsstyrelsens och lärarkollegiets beslut, föra förteckning över läroverkets elever samt matrikel över innehavarna av tjänst eller befattning vid läroverket så ock upprätta och tillstäl-

la vederbörande nödiga skrivelser, statistiska och andra uppgifter ävensom årsberättelse över läroverkets verksamhet, som före utgången av juni månad skall tillställas landskapsstyrelsen;

8) att i samråd med lärarkåren verkställa fördelning av premier och stipendier;

9) att efter lärarkårens hörande till landskapsstyrelsen göra förslag om fördelningen av i utgiftsstaten anvisat anslag till understöd åt mindre bemdlade elever;

10) att i samråd med lärarkollegiet handlägga disciplinära frågor rörande lärare, som gör sig skyldig till försumelse eller förseelse eller visar sig olämplig för sin befattning, samt överstyra ärendet till landskapsstyrelsen för prövning och avgörande;

11) att i samråd med lärarkollegiet besluta om relegation av elev för viss tid eller för alltid;

12) att i samråd med lärarkollegiet och föräldrarådet uppgöra ordningsregler för läroverket samt överstyra desamma till landskapsstyrelsen för stadfästelse;

13) att bestämma hjälppersonalens åligganden;

14) att avgiva till landskapsstyrelsen infordrade uppgifter och utlåtan- den; samt

15) att fullgöra övriga åligganden, som enligt denna landskapslag eller på grund därav meddelade föreskrifter ankomma på rektor.

12 §.

Rektor äger utse sig till biträde för varje klass i läroverket bland dess lärare en klassföreståndare, vilken det åligger att hava närmaste tillsynen över ordningen inom klassen, uppgöra terminsförteckningar samt för övrigt gå rektor tillhanda i allt, vad till upp-

sikten över klassen hör. Särskilt skall klassföreståndaren enligt förvärvad närmare kännedom av elevernas individuella anlag och förhållanden i moraliskt avseende förmedla en ändamålsenlig behandling samt tillse, att undervisningen i de av särskilda lärare föredragna ämnena fortgår jämnt och utan överansträngning.

13 §.

För handläggning av ärenden rörande undervisning, disciplin och angelägenheter i allmänhet samt i övrigt, då saken är av den beskaffenhet, att rektor ej anser sig ensam kunna handlägga och avgöra densamma, äger han sammankalla lärarkollegium och i egenskap av ordförande leda dess förhandlingar.

Ledamöter i lärarkollegium äro samtliga med fullmakt försedda och med dem jämställda extraordinarie eller på prov anställda lärare vid läroverket ävensom deras av landskapsstyrelsen förordnade vikarier. Förestås lärartjänst av flera vikarier, inträder i lärarkollegium den som har största antalet undervisningstimmar. Är allas timantal lika, äger rektor inkalla den han finner därtill lämpligast. Lärare, som ej är ledamot i kollegium, kan av rektor inkallas att övervara sammanträde och deltaga i överläggningar, men har ej rätt att deltaga i fattandet av beslut.

Ledamot och till sammanträde kallad lärare äger ej rätt att från sammanträde utebliva utan laga förfall.

Protokollet föres av ledamot, som av rektor därtill utses.

Vid behandling av frågor rörande elevs förvisning från läroverket för alltid äger ordföranden i föräldrarrådet närvara, dock utan att deltaga i beslutet.

Uppstår skiljaktighet inom kolle-

gium, skall majoritetens åsikt gälla. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst.

Är rektors yttrande skiljaktigt från kollegiets beslut, äger han rätt att senast inom fjorton dagar efter beslutets fattande underställa ärendet landskapsstyrelsens prövning.

3 KAP.

Läroverkets rektor, lärare och övriga innehavare av tjänst eller befattning

14 §.

Vid läroverket skall finnas en rektor och en prorektor. I händelse rektorn är en man, utser landskapsstyrelsen en av de kvinnliga lärarna vid läroverket att tillsvidare handhava värden om de kvinnliga eleverna, i motsatt fall åter en av de manliga lärarna att utöva uppsikten över de manliga eleverna.

Rektor och prorektor utses av landskapsstyrelsen bland läroverkets med fullmakt försedda lärare, efter det föräldrarrådet och lärarkollegiet inkommit med yttrande i ärendet.

Rektor och prorektor förordnas av landskapsstyrelsen för en tid av fem år och kunna efter denna period ånyo till befattningen förordnas. Efter en femårsperiod kan avsägelse av uppdraget komma ifråga. Avlider rektor eller prorektor under mandattiden eller blir från uppdraget befriad, skall för den återstående mandattiden annan rektor eller prorektor förordnas.

Arvode för rektor skall fastställas av landskapsstyrelsen.

15 §.

Ordinarie lärare vid läroverket äro äldre lektor, yngre lektor samt lärare. Inom gränserna för landskapets inkomst- och utgiftsstat kunna i mån av behov till läroverket antagas extra-

ordinarie lektorer och timlärare, varjämte vid läroverket dessutom kan finnas innehavare av befattningar, kanslibitråde och annan biträdande personal.

16 §.

Kompetensvillkoren äro för äldre och yngre lektor, extraordinarie lektor och lärare desamma som för innehavare av motsvarande tjänster vid rikets läroverk. Till timlärare kan förordnas person, som anses äga nödiga förutsättningar därför.

17 §.

Tjänst som äldre eller yngre lektor, extraordinarie lektor och lärare samt annan ordinarie befattning anslås av landskapsstyrelsen ledig att ansökas inom trettio dagar. Tjänst som timlärare behöver ej lediganslås.

Äldre och yngre lektor, extraordinarie lektor, lärare och timlärare samt annan ordinarie befattningshavare utses av landskapsstyrelsen, sedan läroverkets rektor uttalat sig om sökandenas kompetens och lämplighet för tjänsten. Åt äldre och yngre lektor samt lärare skall utfärdas fullmakt och åt annan ordinarie befattningshavare befattningsbrev på tjänsten. Extraordinarie lektor och timlärare skola erhålla förordnande.

Kanslibitråde och biträdande personal antages och entledigas av läroverkets rektor.

18 §.

Sökande till tjänst eller befattning skall till ansökningen foga, om han är ordinarie innehavare av statens eller landskapets tjänst eller befattning, utdrag ur matrikel, i annat fall ämbetsbetyg eller utdrag ur civilregistret, till riktigheten bestyrkt meritförteckning samt intyg över tidigare tjänste- eller annan verksamhet ävensom läkarintyg. Ingår i utdraget ur

matrikeln eller meritförteckningen icke utredning om alla som kompetensvillkor fastställda prestationer, skall till ansökningen fogas särskild utredning över de icke antecknade prestationerna.

Sökanden får till sin ansökan foga till riktigheten bestyrkta avskrifter av intyg, vilka han anser förmånliga för erhållande av tjänsten, samt sina publikationer.

19 §.

Anhåller sökande till lärartjänster under ansökningstiden om rådrum för att förfullständiga sin kompetens eller för att öka sina meriter, äger han rätt att senast före klockan 12 på sextionde dagen efter ansökningstidens utgång, ansökningsdagen ej medräknad, eller därest så lång tid av terminen ej längre återstår eller därest ansökningstiden utgår under semester, senast den trettionde dagen från början av närmast följande termin, dock så att tiden för beviljat rådrum städse kommer att vara minst sextio dagar, till sin ansökan foga utredning över de examina eller praktiskt lärarprov, som sökanden under rådrumstiden avlagt, eller över andra meriter, som han under samma tid förskaffat sig, eller över honom beviljad dispens. Dessutom har han rätt att bilägga avskrifter av sådana intyg, som han under tiden för beviljat rådrum erhållit, samt under denna tid utkomna publikationer.

Har rådrum beviljats någon sökande, skola samtliga sökande komma i åtnjutande av sådan.

Infalla förenämnda utsatta dagar på helgdag eller annan sådan dag, då ämbetsverken ej arbeta, utgår tiden för beviljat rådrum närmast påföljande dag.

Har sökande minst tjugo dagar före utgången av tiden för beviljat rådrum

visat, att honom icke, trots ansökan, kunnat vid vederbörande läroverk i riket beredas tillfälle att avlägga praktiskt lärarprov, kan landskapsstyrelsen på ansökan förlänga rådrumstiden, tills sökanden blir i tillfälle att avlägga undervisningsprov. Förlängning av tid för beviljat rådrum får blott den, som därom anhållit, tillgodonjuta. Under denna tid får han till sin ansökan foga endast intyg över avlagda praktiska undervisningsprov och språkprov.

20 §.

Beträffande innehavarnas av tjänst och befattning vid läroverket löneförmåner och deras rätt till pension är gällande, vad angående landskapets tjänstemän och befattningshavare är stadgat.

Tim- och övertimsarvodenas storlek bestämmas av landskapsstyrelsen.

21 §.

Aldre lektors undervisningsskyldighet omfattar tjugofyra veckotimmar samt yngre lektors och extraordinarie lektors undervisningsskyldighet tjugosex veckotimmar, räknat i medeltal för hela läsåret. Då enligt undervisningsplanen undervisningen kommer att omfatta flera veckotimmar, än undervisningsskyldigheten förutsätter, skall för de timmar, som överstiga undervisningsskyldigheten, erläggas fastställda övertimsarvoden.

Undervisningsskyldigheten för annan i 1 mom. nämnd ordinarie lärare skall fastställas av landskapsstyrelsen.

Från rektors undervisningsskyldighet avdrages för fullgörande av honom tillkommande åligganden samt för undervisningens övervakande i läroverket så många veckotimmar, som landskapsstyrelsen fastställer.

22 §.

Äldre, yngre och extra lektorer samt lärare åligga:

1) att meddela undervisning och praktisk handledning i de undervisningsämnen, vilka enligt undervisningsplanen samt tim- och arbetsfördelningen ankomma på envar av dem;

2) att biträda läroverkets rektor vid anställandet av dimissionsexamina och prov, utfärdande av betyg och uppgörande av årsberättelsen; samt

3) att i mån av behov och möjlighet utföra även andra åligganden, hörande till läroverkets verksamhet.

Vad ovan sagts skall i tillämpliga delar gälla även timlärarnas verksamhet.

23 §.

Tjänstledighet beviljas läroverkets rektor av landskapsstyrelsen.

Under förutsättning att undervisningen vederbörligen skötes, kan tjänstledighet under högst fjorton dagars tid av rektor beviljas läroverkets lärarpersonal, men önskas längre tjänstledighet, skall ansökan därom ingivas till rektor, som jämte eget utlåtande äger överlämna densamma till landskapsstyrelsens avgörande.

Är lärare tillfälligt förhindrad att meddela undervisning, skall därom omedelbart anmälas för rektor, som efter omständigheterna äger ordna undervisningens handhavande med hjälp av läroverkets övriga lärare, till dess möjligen erforderlig vikarie förordnats.

4 KAP.

Elever.

24 §.

Till elever vid läroverket antages främst barn och ungdom från kommuner inom landskapet Åland. Intagning av nya elever skall ske vid läs-

årets början. Rektor må dock, då synnerliga skäl äro för handen, bevilja elev inträde även på annan tid.

Angående villkoren för vinnande av inträde vid läroverket skall särskilt stadgas.

25 §.

Elev är skyldig att erlægga av landskapsstyrelsen fastställda termins- och kursavgifter.

26 §.

Angående elevs avgång från läroverket, uppflyttning från eller kvarstannande i klass samt bedömning av elevernas kunskaper skall särskilt stadgas.

27 §.

Formulär till betyg för eleverna skall fastställas av landskapsstyrelsen.

28 §.

Begåvad, mindrebemedlad och flitig elev i gymnasialstadiet kan för sina studier tilldelas understöd ur landskapsmedel, i enlighet med vad därom är särskilt stadgat.

På synnerliga skäl kan i 1 mom. avsett understöd tilldelas även elev i mellanskolans två högsta klasser.

29 §.

Elev skall i och utom läroverket uppträda hyfsat samt noggrant iakttaga läroverkets ordningsregler.

Angående skoldisciplinen samt tillåtna bestraffningar i anledning av begångna förseelser skall särskilt stadgas.

5 KAP.

Särskilda stadganden.

30 §.

Överinseendet över läroverket ankommer på landskapsstyrelsen.

På rektors förslag äger landskapsstyrelsen fastställa, huru tidigt på da-

gen undervisningen vid läroverket skall begynna.

Landskapsstyrelsen äger att antingen själv eller genom utsedd inspektör verkställa inspektion av läroverket.

Angående inspektionsrätt för rikets skolstyrelse beträffande läroverket är särskilt stadgat.

31 §.

På särskilda skäl äger landskapsstyrelsen medgiva undantag från bestämmelserna angående linjedelning samt minimiantalet elever för linjedelning.

32 §.

Angående examina med privatelever vid läroverket skall särskilt stadgas.

33 §.

Angående disciplinära åtgärder, vilka kunna drabba till lärarpersonalen hörande befattningshavare vid läroverket för försummelse eller förseelse eller visad olämplighet i tjänsten, skall särskilt stadgas.

34 §.

Landskapsstyrelsen äger inom ramen för i landskapets inkomst- och utgiftsstat beviljade anslag hänföra samtliga ordinarie och extraordinarie såväl lärare som övriga befattningshavare vid läroverket till avlöningsklass samt för övriga befattningshavare bestämma deras arvoden.

Angående lärares rätt att åtnjuta samma avlöningsförmåner som motsvarande funktionärer i riket är särskilt stadgat.

35 §.

Landskapsstyrelsen kan vid behov genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna landskapslag.

36 §. ves landskapslagen den 14 juli 1925
Genom denna landskapslag upphä- angående föräldraråd (25/25).

Mariehamn den 3 december 1952.

På landstingets vägnar:

HUGO JOHANSSON
talman.

Herman Mattsson
vicetalman.

Carl Carlsson
vicetalman.

N:o 12.

Ålands landskapsstyrelses beslut

angående fridlysning av särskilda vilt växande träd, buskar och örter.

I avseende å kännedom och iakttagande meddelas härmed att landskapsstyrelsen vid föredragning denna dag, med upphävande av beslutet av den 31 mars 1925 och med stöd av § 14 i lagen om naturskydd inom landskapet Åland, given den 31 december 1924 beslutat totalt fridlysa nedanstående vilt växande träd, buskar och örter inom landskapet, nämligen:

Idgran (*Taxus baccata*)
Björnbär (*Rubus pruinus*)
Kungsängslilja (*Fritillaria meleagris*)
Guckusko (*Cypripedium calceolus*)
Flugblomster (*Ophrys muscifera*)
Pers nycklar (*Orchis mascula*)
Honungsblomster (*Herminium monorchis*)
Kärrknipprot (*Epipactis palustris*)
Vit skogslilja (*Cephalanthera longifolia*)
Murruta (*Asplenium ruta-muraria*)
Kambräken (*Blechnum spicant*)
Krusbräken (*Allosurus crispus*)
Fjällfräken (*Equisetum variegatum*)

Mariehamn den 18 mars 1953.

På landskapsstyrelsens vägnar:

VERNER JANSSON
vicelanträd.

Flenkampe (*Phleum Boehmeri*)
Lundslok (*Melica uniflora*)
Skugglosta (*Zerna (Bromus) Benekeni*)
Ag (*Cladium mariscus*)
Skärmstarr (*Carex remota*)
Fågelstarr (*C. ornithopoda*)
Sumpnycklar (*Orchis Traunsteineri*)
Myggnycklar (*Liparis Loeselii*)
Nunneört (*Corydalis intermedia*)
Bitterkrasse (*Lepidium latifolium*)
Skogsbrämsa (*Cardamine flexuosa*)
Duvnäva (*Geranium columbinum*)
Topp-jungfrulin (*Polygala comosa*)
Sumpviol (*Viola uliginosa*)
Flockarv (*Androsace septentrionale*)
Färgmadra (*Asperula tinctoria*)
Monke (*Jasione montana*)

Landskapsstyrelsen kan dock på ansökan, efter naturskyddsinspektörens hörande, för vetenskapligt och undervisningsändamål medge tillstånd att insamla material av ovannämnda växter.

Albin Andréé
landskapsförstmästare.